

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОДГОВОРНОСТИ ЗА КРШЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА

Члан 1.

У Закону о одговорности за кршење људских права („Службени гласник Републике Србије, бр 58/03) члан 3. мења се и гласи:

„Људска права у смислу овог закона јесу права предвиђена Међународним пактом о грађанским и политичким правима, које је потписала и ратификовала Социјалистичка Федеративна Република Југославија, права и слободе човека и грађанина предвиђене Уставом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије из 1974. године, Уставом Савезне Републике Југославије из 1992.године, Уставом Републике Србије из 1990. године, Повељом о људским и мањинским правима и грађанским слободама из 2003. године и Уставом Републике Србије из 2006. године.“

Члан 2.

Члан 10. мења се и гласи:

„Поступак лустрације се спроводи према лицима која обављају или су кандидати за обављање следећих функција, односно послова:

1. посланика Народне скупштине и Скупштине Аутономне покрајине;
2. председника Републике;
3. председника и члана Владе Републике и Владе Аутономне покрајине;
4. градоначелника, заменика градоначелника, председника и заменика председника општине;
5. члана градског и општинског већа;
6. генералног секретара, заменика генералног секретара Народне скупштине и секретара Скупштине Аутономне покрајине;
7. старешину и руководећег радника у службама Народне скупштине Скупштине Аутономне покрајине;
8. старешину и руководећег радника у службама председника Републике;
9. државног секретара и помоћника министра, функционера који руководи републичким органима и организацијама, односно органима и организацијама Аутономне покрајине и друге старешине органа у републичким, рганима и организацијама и службама, у органима, организацијама и службама Аутономне покрајине које поставља Влада Републике, односно Влада Аутономне покрајине;
10. секретара скупштине општине и скупштине града;
11. начелника округа;
12. председника и судију Уставног суда Србије (у даљем тексту: Уставни суд), председника и судију судова опште надлежности и посебних судова,

члана Високог савета судства, члана Државног већа тужилаца, јавног тужиоца, заменика јавног тужиоца, старешину органа за прекршаје и судију за прекршаје;

13. директора, заменика директора и члана управног одбора јавног предузећа чији је оснивач Република, покрајина или локална самоуправа;

14. директора, заменика директора и члана управног одбора јавне установе чији је оснивач Република, покрајина или локална самоуправа и то:

- председника и члана савета универзитета, ректора и проректора универзитета и декана и продекана факултета;

- председника и члана управног одбора или другог одговарајућег органа управљања, директора, заменика директора, главног уредника, заменика главног уредника и уредника рубрике организације која се бави јавним информисањем или издаваштвом;

- директора, заменика директора, председника и члана управног одбора организације обавезног социјалног осигурања;

15. гувернера и вицегувернера Народне банке, председника и члана Савета Народне банке Србије;

16. директора, заменика директора, председника и члана управног одбора банке са већинским државним капиталом;

17. директора пореске управе, заменика директора пореске управе, помоћника директора - главног инспектора пореске полиције, директора регионалне пореске управе, начелника регионалног одељења пореске полиције, директора филијале пореске полиције;

18. функционера и овлашћеног службеног лица у Безбедносно-информативној агенцији, односно другој одговарајућој служби;

19. директора и руководећег радника у заводској установи за извршење кривичних санкција;

20. шефа дипломатске мисије у страниј држави и међународној организацији, односно конзула; или

21. начелника генералштаба односно начелника контраобавештајне службе.

Поступак лустрације спроводи се и према лицима која су обављала функције, односно послове из става 1. тачка 1. до 21. овог члана.“.

Члан 3.

Члан 18. мења се и гласи:

„Према лицу које обавља функцију и послове из члана 10. став 1. овог закона и лицу из члана 10. став 2. овог закона, Комисија покреће и спроводи накнадни поступак лустрације по службеној дужности.“

Члан 4.

У члану 23. став 1, уместо речи: „Врховног суда Србије“, треба да стоји: „Врховног касационог суда Србије“.

Члан 5.

У члану 32. став 1, иза речи: „из члана 10.“ додају се речи: „став 1. и 2.“.

Члан 6.

У члану 33. став 1, иза речи: „из члана 10.“ додају се речи: „став 1.“.

У члану 33. став 2, иза речи: „из члана 10.“ додају се речи: „става 1.“.

Члан 7.

У члану 34. став 3, број: „10“ замењује се бројем: „20“.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о одговорности за кршење људских права садржан је у члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије којим је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује остваривање и заштиту слобода и права грађана; уставност и законитост; поступак пред судовима и другим државним органима; одговорност и санкције за повреду слобода и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона, других прописа и општих аката; амнестије и помиловања за кривична дела.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о одговорности за кршење људских права усвојен је 2003. године, са циљем да се отклоне могуће сметње и препреке изградњи демократског друштва у Србији у процесу демократизације, после промена на политичкој сцени Србије остварених 5. октобра 2000. године.

Закон је заснован на концепту „меке лустрације“, јер не предвиђа ни кривично-правне, нити административне (прекршајне) санкције за лица према којима се покрене поступак утврђивања одговорности за кршење људских права. Према томе, Закон из 2003. године није отворио могућност „лова на вештице“, нити стварао климу за нова кршења људских права лица која се нађу под ударом Закона.

При доношењу Закона сматрало се да је рок од десет година, предвиђених за његову примену, довољан и примерен да се оствари одговорност за кршење људских права.

Због недовољне политичке спремности неопходне за примену Закона, овај Закон уопште није примењен. Та чињеница ствара подозрење према држави Србији и њеним институцијама, не само у процесу интеграције државе Србије у правни и политички поредак Европе, већ и њено сврставање међу државе са изграђеним демократским поретком. Због непримењивања овог Закона створено је и неповерење грађана Републике Србије у правни поредак државе и компетентност њених органа и институција.

Елементарни принцип демократског друштва је доследна примена Закона, па стога чињеница да је у Републици Србији усвојен Закон, који уопште није примењен ни у једном случају, даје основа за сумњу у спремност и компетентност Републике Србије да извршава своје обавезе из међународних уговора, конвенција и других аката међународних права.

Нереална су било каква очекивања о интеграцији државе Србије у европске и друге међународне институције, уколико 2013. године безуспешно истекне рок за примену овог Закона.

Стога је неопходно, пре свега, продужити рок за доследну примену Закона, а истовремено предузети организационе, финансијске, кадровске и друге мере за примену Закона. Обзиром да је изабраним члановима Комисије за испитивање одговорности за кршење људских права истекао Законом прописани мандат од шест година, то значи да истовремено треба покренути поступак избора новог састава Комисије, према поступку предлагања и избора чланова Комисије, који је Законом прописан.

Коначно, иако је то јасно из концепта самог Закона, нужно је истаћи да Закон није персонално усмерен према било којем појединцу, нити према било којој политичкој партији, јер је концепт Закона заснован на цивилизацијском принципу да се из процеса изградње демократског друштва елиминишу лица за која се по прописаном поступку утврди да су одговорна за кршење људских права, а то је, свакако, заједнички циљ свих политичких партија, а пре свега грађана Србије.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Предлога закона о изменама и допунама Закона о одговорности за кршење људских права мења се члан 3. Закона о одговорности за кршење људских права („Службени гласник Републике Србије, бр 58/03) и додају се акти који су донети након усвајања овог Закона. Ти акти су Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама из 2003. године и Устав Републике Србије из 2006. године.

Чланом 2. Предлога закона проширује се број лица према којима се спроводи поступак лустрације, и усаглашава се са прописима и законима који су донети након усвајања Закона 2003. године.

Чланом 3. Предлога закона усаглашава се Закон о одговорности за кршење људских права са чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама закона о одговорности за кршење људских права.

Чланом 4. се Закон о одговорности за кршење људских права усаглашава са прописима донетим након усвајања Закона.

Чланом 5. усаглашава се члан 32. став 1. Закона о одговорности за кршење људских права са променом која је учињена чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама Закон о одговорности за кршење људских права.

Чланом 6. усаглашава се члан 33. ст. 1. и 2. Закона о одговорности за кршење људских права са променом која је учињена чланом 2. Предлога закона о изменама и допунама Закон о одговорности за кршење људских права.

Чланом 7. се продужава важење овог Закона са 10 на 20 година.

Чланом 8. се прописује ступање на снагу овог Предлога закона.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.

V РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог Закона по хитном поступку предлаже се да би што пре почела његова примена. Закон о одговорности за кршење људских права усвојен је 30. маја 2003. године и потребно је донети ове измене и допуне да би он био примењиван и да би се по њему поступало.